

Utvärdering inom samförvaltning Fiske-Vättern

Telefonintervju och
rapportsammanställning:
Oskar Norén

Inledning

Inom ramen för projektet Samförvaltning Fiske Vättern fick Oskar Norén i uppdrag att under maj/juni 2019 genomföra en utvärdering av Vätternvårdsförbundets arbete med samförvaltning av fisket i Vättern. I detta dokument ser vi resultatet av den utvärderingen. I slutet av rapporten finns en sammanfattning av resultatet samt några slutsatser och rekommendationer som sammanställaren av denna rapport anmodats att bidra med.

Bakgrund

Syftet med utvärderingen är:

- Utvärdera projektets måluppfyllelse.
- Tydliggöra vilka mål projektet ska ha och vad som behöver fokuseras på för att förbättra förutsättningarna för genomförandet av en hållbar förvaltning av fisk och fiske i Vättern
- Utgöra ett underlag för fortsatt utveckling av Samförvaltningen i Vättern.

Metod och genomförande

Intervjuer

Ett frågeformulär samt en lista på 17 st. personer att intervjua togs fram av vätternvårdsförbundets samordnare. Dessa 17 personer är antingen deltagare eller tidigare deltagare i projektet Samförvaltning Fiske Vättern. Demografin över deltagarna ser ut på följande sätt: 1 st. projektledare/samordnare, 1 st. samordnare, 7 st. från den offentliga sektorn (kommun, länsstyrelsen, SLU, Havs- och Vattenmyndigheten) 1 st. företrädare för fiskevattenägarna, 1 st. företrädare för Sveriges Fisketurisms Företagare, 2 st. företrädare för yrkesfiskarna, 2 st. företrädare för Vätterns Fritidsfiske och fiskevårdsförbund samt 2 st. företrädare för Sportfiskarna.

Intervjuerna genomfördes över telefon där svaren antecknades fortlöpande under samtalet.

Redovisning av resultat

Någorlunda frekvent blev det så att vissa synpunkter svävade iväg och egentligen lämpar sig bättre under någon annan fråga. Därför har sammanställaren av denna rapport tagit sig friheten att möblera om lite så att svaren passar frågan bättre. De inkomna synpunkterna redovisas helt anonymt förutom på en fråga där svaren har grupperats efter vilken typ av organisation personen representerar. I de fall någon angivet det högsta betyget på en fråga så har dennes svar allt som oftast endast redovisas i diagramform, detta då dessa svar i regel varit fåordiga och i stilen "inga klagomål, det fungerar bra". Om personen däremot utvecklat resonemanget och lyfter fram någonting av vikt så finns dessa med under "inkomna

synpunkter”. I enstaka fall har den intervjuade personen gett ett betyg som inte är ett heltal. I dessa fall har det slumpat sig så väl att dessa betyg ”tar ut varandra” på respektive fråga och därför har valet gjorts att avrunda vartannat betyg uppåt och vartannat betyg nedåt. Ex: två personer ger betyget 2,5 på samma fråga. Då redovisas dessa som en trea och en tvåa. Detta för att tårtdiagrammen inte ska bli för svårtolkade.

Synpunkter som till stor del liknar andra har grupperats så att sammanställningen ska kunna läsas någorlunda okomplicerat. Siffran efter inkommen synpunkt visar på hur många personer som uttryckt en åsikt som till stor grad överensstämmer med nämnda synpunkt.

Resultat

Samtliga 17 individer som var menade att intervjuas gick att nå, således ligger svarsfrekvensen på 100 %. Nedan följer en genomgång av frågorna samt de inkomna svaren.

Inför fråga ett och två så lästes Samförvaltningens Fiske- Vätterns projektmål upp för personen som intervjuades.

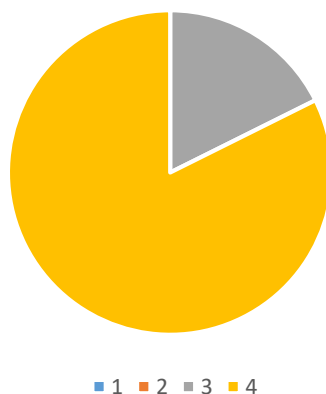
Projektmålen

- Nå fler intressenter samt få en bredare förankring
- Öka delaktighet, kompetens och idériedom hos aktörerna
- Synliggöra behov samt ge förslag på undersökningar kopplade till fisk och fiske
- Sprida information och öka förståelsen om fiskeresursen och regelverk i Vättern

1. Tycker den organisationen du representerar att projektmålen är bra?

Svara i skala 1-4 där 1 är ”nej målen är inte alls bra” och 4 är ”ja målen är bra”

Medelbetyg: 3,83

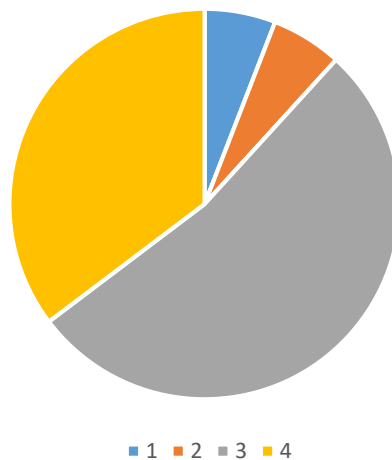
Figur 1. Tårtdiagrammet visar betygsfördelningen, det absolut vanligaste betyget är som synes en fyra.

Vid betyg 1-3. Bör något mål tas bort eller läggas till?

- De personer som har uppgett ett lägre betyg än fyra har inte kommit med några förslag på konkreta förändringar, det härrör säkerligen från faktumet att sådant är svårt att konkretisera och formulera på rak arm. Då medelbetyget är väldigt nära 4 så kan man ändå säga att det råder konsensus om att projektmålen i sig är väldigt bra.

2. Tycker din organisation att samförvaltningen gör ett bra arbete för att uppfylla dessa mål?
Svara i skala 1-4

Medelbetyg: 3,18

Figur 2. Tårtdiagrammet visar betygsfördelningen, det vanligaste betyget är som synes en trea.

Vid betyg 1-3. Förslag på förbättringar?

Vanliga synpunkter:

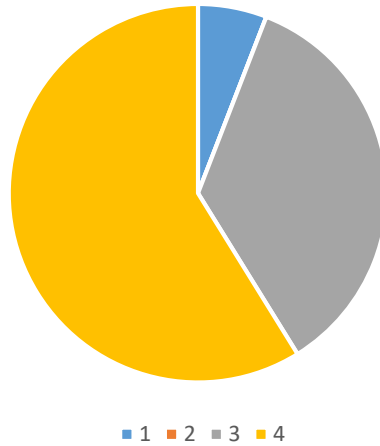
- Öka engagemanget hos de olika aktörerna (mål två). Viktigt att säkerhetsställa att organisationerna är mer delaktiga. Det är viktigt att det är organisationernas åsikter som kommer fram och inte enskilda personer åsikter. Aktörerna bör vara mer på det klara med vad samförvaltningen är och vad man kan förvänta sig. (3)

Mindre vanliga synpunkter:

- Beslutsprocessen bör kunna effektiveras. Det tar ibland för lång tid för förslag att verkställas. Mindre förändringar i regelverket måste gå att få igenom snabbare. (2)
- SLU och HAV har ibland varit dåligt representerade och då de ska stå med kunskap kring det vetenskapliga kan det ibland leda till att mötena blir allmänna informationsmöten där inte så mycket händer. (1)
- Målen är luftslott. Ni bara pratar och pratar och kommer ingenstans. (1)

3. Tycker din organisation att arbetet inom samförvaltningen bidrar till att fisk och fiske i Vättern utvecklas eller bibehålls? Svara i skala 1-4.

Medelbetyg: 3,47

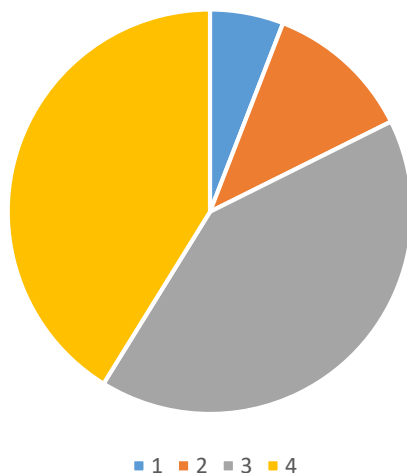

Figur 3. Tårtdiagrammet visar betygsfördelningen, det vanligaste betyget är en som synes en fyra.

- Denna fråga ställdes utan tillägget ”motivera ditt svar”. Några personer tyckte redan de svarat på denna fråga indirekt i och med fråga två. Ett fåtal personer har motiverat ändå och då var det i regel i korta ordalag där man betonar hur viktigt samförvaltningens arbete är. Något som avspeglas i det höga medelbetyget.
4. Känner du att din roll är tydlig och att du representerar din organisations inställning, åsikter och behov på ett bra sätt i Samförvaltningen? Motivera ditt svar.
- 13 deltagare känner att de representerar sin organisation på ett bra sätt och att de väl förankrar ståndpunkter med sina medlemmar. Tre deltagare (samtliga från nationella myndigheter) menar att de representerar sin organisations inställning på ett bra sätt när de väl är delaktiga men de betonar att delaktigheten kan variera. Orsaken till den mindre frekventa delaktigheten uppges bero på antingen resursbrist eller att det inte alltid är nödvändigt att närvara. En deltagare (kommunföreträdare) känner att dennes organisation inte bryr sig om samförvaltningen nämnvärt.

5. I vilken mån känns deltagande i möten inom Samförvaltning meningsfulla för dig och den organisationen du representerar? Svara i skala 1-4

Medelbetyg: 3,18

Figur 4. Tårtdiagrammet visar betygsfördelningen, det vanligaste betyget är som synes en fyra.

Vanliga synpunkter:

- Mötena kan effektiviseras, så som det är nu går alldeles för mycket tid åt att informera vad som hänt på de olika fronterna. Det kan man lösa bättre genom att skicka ut informationen i skrift innan så att deltagarna är pålästa när de kommer till mötet. (3)

Mindre vanliga synpunkter:

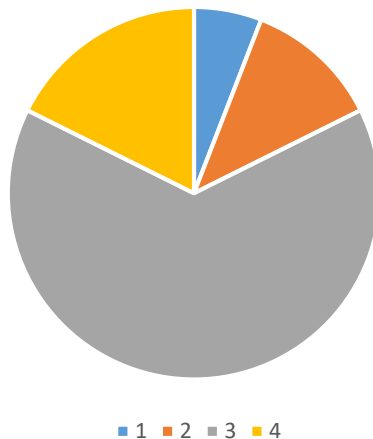
- HAV och SLU är ibland dåligt representerade vilket kan leda till att mötena känns urvattnade. (2)
- Det kan ibland upplevas som lite bristande engagemang från aktörerna som leder till att mötena inte är så konstruktiva. Då kan det kännas mindre meningsfullt. (2)
- Utfallet av mötena är oerhört viktiga. Men just mötena i sig är inte alltid nödvändiga att medverka på eller meningen att man ska. När det finns konkreta frågor finns det definitivt en funktion. Men att sitta med bara för sakens skull känns onödigt. (2)
- Det kan ibland vara frågor som inte berör den organisation man representerar. Då kan mötestiden kännas mindre meningsfull. (2)
- Strukturen på mötena kan föras mer effektivt. Men syftet med mötena är kanske inte att vara så effektiva utan att alla ska få komma till tals, tycker det funkar någorlunda bra även om det kan bli bättre. (1)

6. Finns det ett behov av samförvaltning i Vättern? Ser du något annat bättre alternativ?

- Den absoluta merparten (15/17 deltagare) tycker att samförvaltningen behövs och att de har svårt att se något alternativ som skulle fungera bättre. 2/17 av de intervjuade tycker att det är för mycket tjänstemän involverade och att samförvaltningen eventuellt borde delas upp så att brukarorganisationerna är mer för sig och kommuner/myndigheter är mer för sig.

7. I vilken mån tycker du att gruppens sätt att samarbeta fungerar? Svara i skala 1-4

Medelbetyg: 2,94

Figur 5. Tårtdiagrammet visar betygsfördelningen, det vanligaste betyget är som synes en trea.

Vanliga synpunkter:

- En del aktörer bör bli bättre på att lyssna på andra och förstå andras perspektiv bättre. (9). (Sex personer pratar i generella termer medan tre personer nämner fritidsfiskarna som speciellt svåra att samarbeta med.)
- Tror att ni kan bli bättre. Gruppdynamiken är bra överlag. Ibland känns det dock som att alla inte är på samma plan. Alla kanske inte är riktigt införstådda med hur saker fungerar och vad man kan förvänta sig av samförvaltningen. Man bör vara medveten i vilken fas man befinner sig och vad som är relevant just nu. Vissa deltagare kan ha orealistiska förväntningar. Om alla är väl förberedda och införstådda med vad deras roll är och vad som förväntas så kan det bli bättre. (3)

Mindre vanliga synpunkter:

- Det är olika intressegrupper som ska enas om saker. Ibland tycker man olika bland annat om frågor om resursnyttjande. Det hade varit konstigt med en fyra som betyg. (2)
- Det finns inget samarbete mellan mötena, ingenting fungerar. (1)
- Delar utav samförvaltningen är bra. Framför allt genom arbetsgrupperna. (1)
- Alla bidrar med sin kunskap och sin tid, allt från politiker, fiskare och kommunala tjänstemän. Gruppen är intresserad och jobbar bra. (1)
- En del deltagare visare upp en mer destruktiv sida utanför mötena. Det gynnar inte samarbetet på sikt. (1)

8. Vad fungerar bäst inom Samförvaltningen? Motivera ditt svar.

Vanliga synpunkter:

- Plattformens uppbyggnad och struktur är bra/föredömlig. Alla berörda parter är representerade. (6)
- Samförvaltningens ledning gör ett väldigt bra jobb. (3)

Mindre vanliga synpunkter

- Ordföranden är neutral och bra. (2)
- Ni har fått fram en fiskevårdsplan där ni har något att utgå ifrån. Denna plan är erkänd av många aktörer, t.ex. SLU. (1)
- Informationsutbytet och den stegvis ökade förståelsen för andra gruppers synsätt är det som fungerar bäst. Det leder/kan leda till en långsiktig känsla av kollegialitet. (1)
- Tillsyn och regelfrågor fungerar bra.(1)
- Ni utvecklas hela tiden. Det är givande att få träffa så många människor med olika synvinklar. (1)

9. Vad fungerar sämst inom Samförvaltningen? Motivera ditt svar.

Vanliga synpunkter:

- SLU/HAV bör visa ett större intresse. Uppdraget kommer från den nationella nivån och ska de lokala aktörerna känna att arbetet man gör är meningsfullt så måste man också svara upp på den nationella nivån. Det är ju de som är själv grundtanken att öppna upp en kanal mellan de lokala aktörerna och den nationella nivån. Intresset kommer att minska om inte det nationella stödet blir bättre. (5) (tre utav dessa fem betonar dock att det blivit bättre på sistone).
- Ibland kan det vara svårt för vissa intressegrupper att föra diskussioner på ett konstruktivt sätt. (3)
- Tiden mellan förslag-beslut är för lång. (3)

Mindre vanliga synpunkter:

- Yrkesfiskarna ges för mycket utrymme. (1)
- Kunskapsstödet hos vissa aktörer saknas ibland. (1)
- Inget som fungerar jättedåligt. Det kan vara svårt att enas i vissa frågor men samtidigt är det naturligt då olika intressen ställs emot varandra. (1)
- Ibland när man jobbar med vissa frågor så borde man förankra var det ligger i myndighetsstrukturerna. Ett ganska vanligt utfall är att man börjar jobba på eget håll och sen när man förankrat till myndigheter så kanske inte det alls ligger i linje med vad myndigheterna kan göra. Man borde initialt, innan man börjar med frågor förankra det så man inte lägger krut på saker som inte kan tas om hand av myndigheterna. (1)
- Det saknas ekonomisk långsiktighet. Det leder till osäkerhet kring om samförvaltningen ens existerar om fem år. (1)
- Hemsidan är undermålig, otroligt svårt att navigera sig fram till gamla protokoll. (1)

10. Finns det någonting viktigt du vill nämna som du inte tycker fångats upp av de ställda frågorna?

- De inkomna svaren har gått att fördela ut på övriga frågor

Sammanfattning

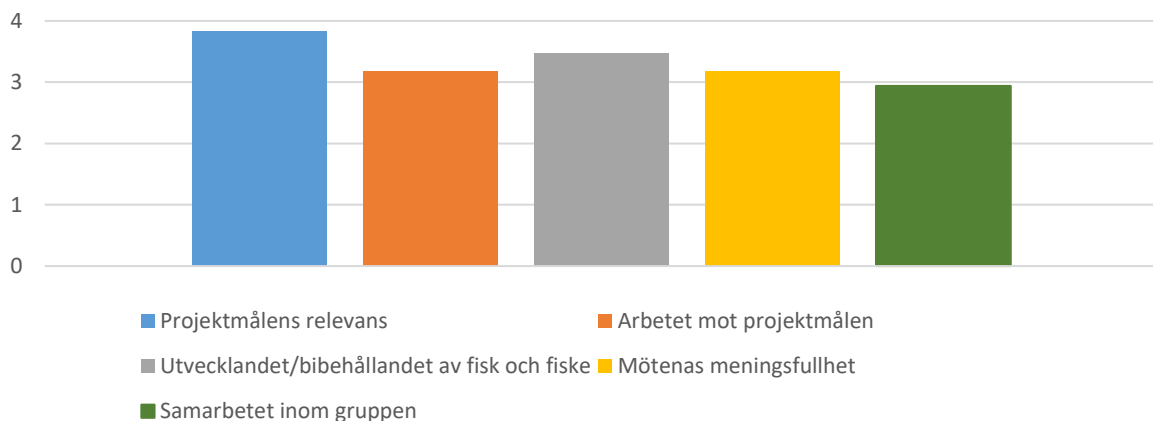
Sammanfattningsvis kan man säga att det är genomgående positiva tongångar gällande Samförvaltningens arbete rörande fisk och fiske i Vättern. Projektmålen så som de är formulerade får väldigt nära toppbetyg. Arbetet mot målen får också ett högt betyg men bland de saker som kan förbättras så lyfts b.l.a "projekt mål två" fram. D.v.s. ett ökat engagemang hos de berörda aktörerna önskas ibland. Den absoluta merparten menar att Samförvaltningens arbete bidrar till att fisk och fiske i Vättern utvecklas eller bibehålls. I princip alla tycker att de representerar sin organisations på ett bra sätt, det enda undantaget är en kommunföreträdare som upplever att dennes kommun inte bryr sig nämnvärt och att det inte är mycket denne kan göra åt den saken. Några personer från nationella myndigheter framhåller att de representerar sin myndighet på ett bra sätt när de väl är delaktiga men att delaktigheten kan variera.

Den absoluta merparten anser att samförvaltningen absolut behövs och att de inte kan se något bättre alternativ. Två st. deltagare tycker att Samförvaltningen eventuellt borde splittas upp så att brukarorganisationerna är mer för sig och myndigheter och kommuner mer för sig.

Frågorna om mötenas meningsfullhet och samarbetet inom gruppen är de frågor där flest personer har saker att anmärka på. B.l.a. så lyfts det fram att mötena kan effektiviseras och att samarbetet skulle gynnas om vissa aktörer blev bättre på att lyssna och sätta sig in i andras perspektiv. Ytterligare orsak till det förhållandesvis låga betyget gällande samarbetet är att en del deltagare menar att en del aktörer har orealistiska förväntningar på Samförvaltningen och att det i förlängningen bidrar till ett mindre lyckat samarbete.

Det som fungerar bäst inom Samförvaltningen är plattformens struktur. Den är föredömlig rent uppbyggnadsmässigt och alla berörda parter får komma till tals.

Vad som fungerar sämst är att man ibland får dåligt gehör från de nationella myndigheterna. Detta kan i förlängningen leda till att arbetet känns mindre meningsfullt. Dock betonar några personer att det blivit bättre den sista tiden. Ett annat negativt faktum som lyfts fram är att beslutstiden är för lång.

Figur 6. Staplarna visar medelbetyg på respektive fråga. Skalan är 1-4 där 1 är sämst och 4 är bäst.

Slutsatser och rekommendationer

Efter att som utomstående person ha intervjuat deltagarna inom Samförvaltning Fiske Vättern och sammanställt denna rapport så är det tydligt att den generella inställningen kring arbetet är väldigt positiv. Det är anmärkningsvärt då det är så många olika intressegrupper som ska enas.

Dock finns det några saker som är mindre bra. Bl.a. att intresset från HAV och SLU av många deltagare inte upplevs som tillfredsställande. Troligtvis (och som nämns från några av myndighetsrepresentanterna) härrör det i.a.f. delvis från resursbrist.

En ytterligare sak som man eventuellt skulle behöva jobba på är faktumet att två deltagare knappt har någonting positivt alls att säga och de tycker inte ens att Samförvaltningen borde finnas till i sin nuvarande form. Oavsett om de har fog för sin pessimism/realism så är det sådant som sprider dålig stämning och man borde fundera på hur man skulle kunna åtgärda en sådan sak. Efter vad jag hört (ibland uttryckligen och ibland mellan raderna) så verkar det redan ha gjorts men problemen kvarstår. En vanlig åsikt är att en del aktörer inte är välinformerade nog gällande vad Samförvaltningen är och vad man kan förvänta sig av den. En inte alltför vågad gissning är att det är det som är pudelns kärna i ovan nämnda schism. Slutligen skulle man kanske ta sig en funderare på om man ska effektivisera mötena genom att skicka ut information till deltagarna innan de fysiska mötena. Detta då en vanlig synpunkt är att för mycket tid går åt till att informera om vad som hänt på de olika fronterna.